

**БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ЕТНОЛОГИЯ И ФОЛКЛОРИСТИКА
С ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ**

ИВАЙЛО ДИМИТРОВ МАРКОВ

**СЪВРЕМЕННИ ТРУДОВИ МИГРАЦИИ
НА АЛБАНЦИТЕ ОТ МАКЕДОНИЯ**

ДИСЕРТАЦИЯ ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА
НАУЧНА И ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН „ДОКТОР”

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ:
ДОЦ. Д-Р ПЕТКО ХРИСТОВ

СОФИЯ 2011

СЪДЪРЖАНИЕ:

УВОД	6
1. Обект и предмет на изследване.....	7
2. Цел и задачи на изследването.....	7
3. Хронологични рамки и ареал на изследването.....	9
4. Извори и методология.....	13
5. Библиографски преглед.....	18
6. Актуалност и значение на темата в перспективата на българските миграционни изследвания.....	24
ПЪРВА ГЛАВА	
ТЕОРЕТИЧНИ ПЕРСПЕКТИВИ	33
1. Въведение.....	33
2. Неокласическа икономическа теория за трудовата миграция.....	35
3. Теория за изтласкващите и привличащи фактори (push-pull).....	39
4. Структурно-исторически подход и теорията за световните системи.....	40
5. Теория за двойствения пазар на труда.....	44
6. Теория за миграционните системи.....	48
7. Теория за миграционните мрежи.....	50
8. Теория за натрупващата се причинност (cumulative causation).....	54
9. Нова икономика на трудовата миграция.....	59
10. Миграцията като семейна стратегия за осигуряване на средства за препитание (household livelihood strategy).....	62
11. Транснационализъмът като подход за изследване на миграционните процеси.....	66
12. Теоретичен модел на дисертацията.....	75
ВТОРА ГЛАВА	

АЛБАНЦИТЕ В МАКЕДОНИЯ: МИНАЛО, ТРАДИЦИИ, ОБЩЕСТВО	80
1. Историческо минало.....	80
1.1. Началото: албанците в Македония – автохтонно население или нашественици.....	81
1.2. Албанците в Османската империя.....	85
1.3. Танзиматът и началото на албанското Възраждане.....	87
1.4. Създаване на свободна албанска държава и разкъсване на албанската нация – албанското население в Кралство на сърби, хървати и словенци и Кралство Югославия.....	90
1.5. Албанците във Федеративна народна република Югославия – албанци от Автономна област Косово и Метохия и албанци от Народна република Македония.....	93
1.6. Обявяване на Социалистическа федеративна република Югославия – промяна в политиката към албанското население.....	98
1.7. Разпадане на социалистическа Югославия Албанците в Република Македония.....	104
2. Традиции и социална организация.....	110
2.1. Език, религия, идентичности.....	110
2.2. Поминък и икономика.....	114
2.3. Традиционни норми и социална организация.....	117
2.4. Структура на семейното домакинство.....	120
2.5. Имущество, доходи и разделение на труда в домакинството.....	124
2.6. Селото като икономическа и социална общност	128

ТРЕТА ГЛАВА

ИСТОРИЧЕСКА ДИНАМИКА НА ТРАДИЦИОННИТЕ ТРУДОВИ

МИГРАЦИИ (ГУРБЕТ) СРЕД АЛБАНЦИТЕ ОТ МАКЕДОНИЯ	132
1. Въведение.....	132
2. Характерни особености на балканския гурбет. Място на Югозападните Балкани.....	133
3. Миграционни движения на албанското население през османския период	141
3.1. Албанци-католици рудари в днешните български земи.....	142
3.2. Албанци в Добруджа, Влашко и Украйна.....	144

3.3. Албанци в Тракия.....	148
3.4. Ранни сведения за албанци в София.....	150
4. Албански гурбетчии и албанско национално възраждане (1878-1912).....	152
4.1. Албанските колонии в Истанбул и Букурещ.....	153
4.2. Албанската колония в София.....	154
4.3. Начало на албанската миграция към Америка и Австралия.....	156
5. Миграционни процеси в междувоенния период – албанците в Кралство Югославия.....	161

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ПРОМЕНЯЩИ СЕ МИГРАЦИОННИ МОДЕЛИ.

ТРУДОВИ МИГРАЦИИ НА АЛБАНСКОТО НАСЕЛЕНИЕ

ОТ МАКЕДОНИЯ СЛЕД ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА.....	169
1. Въведение.....	169
2. Миграционни движения на албанците от Македония до средата на 60-те години.....	170
3. Гостуващи работници (Gastarbeiter) – начало на миграцията на албанците от Македония към Западна Европа (средата на 60-те – средата на 70-те г. на XX век)	175
4. Миграционни процеси сред албанците от Македония от средата на 70-те г. до разпадането на Югославия – нарастващо значение на миграционните мрежи.....	183
5. Миграционна активност сред албанците след обявяване на независимостта на Македония – „Семейна миграция”	190

ПЕТА ГЛАВА

МИГРАЦИЯТА КАТО ПРОЦЕС.

НАГЛАСИ, ПРАКТИКИ, ОТНОШЕНИЯ.....	202
1. Всекидневие на мигрантите.....	202
1.1. Инициатива и заминаване	202
1.2. Трудова заетост.....	208
<i>Изследване на случай: професионално</i>	

<i>усъвършенстване и реализация</i>	211
1.3. Жизнени условия: жилище, общуване, храна, развлечения.....	214
1.4. Мигрантските семейства в чужбина.....	224
2. Ефекти и последици от миграцията.....	231
2.1. Жените и децата, оставени в родното място.....	231
2.2. Структура и организация на семейството.....	233
<i>Изследване на случай: променящите се</i>	
<i>семејни структури и отношения</i>	235
2.3. Инвестиране на средствата.....	237
2.4. „Култура на миграцията“. Социален статус и престиж.....	248
2.5. Миграция и идентичности.....	255
<i>Изследване на случай: да бъдеш албанец</i>	
<i>в Германия, Австрия, Македония</i>	257
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	264
БИБЛИОГРАФИЯ	272
АРХИВНИ ИЗТОЧНИЦИ	302
ИНТЕРНЕТ ИЗТОЧНИЦИ	303
ПРИЛОЖЕНИЯ	304
1. Въпросник „Трудови миграции на албанците от	
Македония. Проблемни теми и опорни въпроси”.....	304
2. Таблици.....	307
3. Карти.....	308
4. Снимков материал.....	311
АВТОСПРАВКА за приносите на дисертационния труд	320
СПИСЪК на публикациите по темата на дисертацията	321
ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ОРИГИНАЛНОСТ	322